

Kontrola i poprawa błędów ortograficznych

Kontrola prac pisemnych jest bardzo ważnym elementem w nauczaniu ortografii. Ważne jest bowiem, aby uczeń nie utrwał błędnych wzorców, które na długo mogą pozostać w jego pamięci. Dlatego każda praca ucznia powinna być sprawdzona i poprawiona przez nauczyciela.

E. Polański, A. Jakubowicz, F. Dyka (1995) wymieniają następujące metody poprawiania nieprawidłowo zapisanych wyrazów:

- podkreślanie na czerwono błędnie użytej litery lub wyrazu;
- zaznaczanie na marginesie umownymi znakami bez podkreślenia wyrazów w tekście;
- przerabianie litery błędnie napisanej na właściwą tym samym kolorem;
- przekreślanie niewłaściwej litery i pisanie nad nią poprawnej;
- przekreślanie jedną kreską całego wyrazu, a nad nim pisanie poprawnej formy;
- zniekształcanie wyrazu za pomocą krzyżyków lub kółek, a u góry pisanie poprawnej formy albo polecanie dzieciom napisanie wyrazu we właściwej formie;
- zasmarowywanie błędnych wyrazów;
- zasmarowywanie błędnych liter w wyrazie;
- naklejanie wąskich pasków papieru z wypisaną poprawną formą lub naklejanie tych samych pasków i polecanie dzieciom napisania wyrazu we właściwej formie¹.

Nie wszystkie jednak wymienione metody poprawy błędów są korzystne dla uczniów. Niestety, niektóre z nich utrwalają błędny zapis poprzez jego wyróżnienie, np. przez podkreślenie go czerwonym kolorem. Metoda zaznaczania na marginesie umownym znaczkiem, iż w tekście jest błąd, uczy samodzielności (uczeń sam musi znaleźć błąd, który popełnił), wówczas jednak ma kontakt wzrokowy z błędnie napisanym wyrazem, którego nieprawidłowy obraz graficzny może się utrwalić. Przerabianie litery błędnie napisanej na poprawną tym samym kolorem budzi wiele wątpliwości, gdyż wyraz jest wówczas błędnie napisany pod względem graficznym. Również stosowanie krzyżyków czy kółek powoduje zniekształcenie wyrazu. Podkreślanie błędnej litery lub też całego wyrazu i pisanie nad nim poprawnej formy nie jest korzystne dla uczniów. Uczniowie bowiem dalej mają kontakt wzrokowy z błędnie napisanym wyrazem i dodatkowo często, co obserwuje się w praktyce, stają przed dylematem, jak napisać wyraz, gdyż utrwalili dwie wersje wyrazu – błędną i poprawną. Trzy ostatnie metody przynoszą najwięcej efektów, uczniowie bowiem nie mają kontaktu z błędnym wyrazem i nie utrwalają go przez to w pamięci. Dzieci koncentrują się na poprawie błędów, a nie frustrują się faktem ich popełnienia. Możemy tutaj posłużyć się różnymi formami zaklejanie czy zasmarowywania błędów. Dobrym, ale nieco pracochłonnym sposobem jest naklejanie pasków na błędny wyraz. Nieco łatwiejszym sposobem jest zamazanie błędów korektorem, dzięki czemu uczeń sam uzupełni powstałą lukę.

Dobrze przeprowadzona analiza prac pisemnych jest nie tylko ważnym elementem ułatwiającym uczniom lepsze opanowanie ortografii, lecz również jest ona istotnym sygnałem dla nauczyciela o efektywności jego własnej pracy. Te same błędy popełnione przez większość uczniów mogą świadczyć o wadliwym opracowaniu materiału ortograficznego. Może mieć na to wpływ wiele czynników, m.in.: pośpiech lub jednostronne i nieciekawe stosowanie ćwiczeń ortograficznych. W takiej sytuacji konieczne jest, aby nauczyciel wrócił do ćwiczeń utrwalających, wzbogacając je o nowe treści.

1. E. Polański, A. Jakubowicz, F. Dyka, *Ortografia i interpunkcja w nauczaniu początkowym*, Łódź 1996, s. 94.

